

12 juni 2021

Stop met bezuinigen; stel prioriteiten

Terwijl we nog volop bezig zijn om een nieuwe regering te formeren, waren we op 15 april getuige van de commando-overdracht van de oude aan de nieuwe Commandant der Strijdkrachten, de CDS. Internationaal denkt men nog steeds dat Nederland een Chef Defensiestaf heeft omdat de afkorting daarvoor ook “CDS” is. Maar als Commandant der Strijdkrachten is de invloed van ónze CDS sterk ingeperkt. Hij is de enige militair in de Bestuursraad die wordt voorgezeten door de secretaris-generaal, de hoogste ambtenaar binnen het ministerie van Defensie, en voorts bestaat uit twee ambtenaren; de directeur-generaal Beleid (die o.m. de hoofddirecteur Personeel, de directeur Operationeel Beleid en Plannen en de directeur Bedrijfsvoering en Evaluatie aanstuurt) en de hoofddirecteur Financiën en Control én de enige militair, de CDS.

Veiligheid niet gegarandeerd.

De nieuwe CDS, generaal Eichelsheim zei tijdens de commando-overdracht dat de continuïteit van de krijgsmacht in gevaar was en dat Nederland de afspraken aan onze bondgenoten niet na komt. “Het betekent dat je niet alle Nederlanders de veiligheid kunt bieden die de Grondwet voorschrijft. Het betekent dat je de oorlog uiteindelijk

verliest, omdat je de dreiging negeert... en nee zegt tegen vrijheid.”
Generaal Eichelsheim heeft aangegeven dat er structureel € 4 miljard extra bij moet als eerste stap naar de 2% van ons BBP. De Minister van Defensie gaf eerder in februari dit jaar al aan dat we niet aan onze grondwettelijke taken kunnen voldoen(!) en dat we inderdaad naar een begroting moeten van 12 naar 16 miljard.

Na mevrouw Bijleveld zal er wellicht een andere minister van Defensie komen maar de CDS is nog maar net aangetreden. Als die € 4 miljard er niet bijkomen hangt hij zijn pet dan aan de wilgen of accepteert hij dan dat je de oorlog uiteindelijk verliest, omdat je de dreiging negeert... en nee zegt tegen vrijheid?

Bezuinigingen hadden weinig resultaat.

De bezuinigingen die de krijgsmacht na de kredietcrisis moest doorvoeren vanaf 2011, zijn nu gelukkig een halt toegeroepen. Ze hebben echter wel diepe wonden geslagen in personele aantallen en materieel die nu weer hersteld moeten worden. Er moest destijds structureel € 1 miljard worden bezuinigd.

De Algemene Rekenkamer heeft in april van dit jaar een rapport aangeboden aan de Tweede Kamer met de resultaten van die bezuinigingen. Na 10 jaar is slechts 50 % van de bezuinigingen gehaald. Bij de landmacht was men al van 225 Leopard tanks terug naar 116 stuks die vervolgens allemaal verkocht moesten worden. Finland kocht 100 tanks. In 2016 werd besloten dat wij met één tankeskadron deel zouden nemen aan een Duits tankbataljon. We leverden de overgebleven zestien tanks in en sinds 2018 leasen we 18 tanks van Duitsland. Van de beoogde besparing van € 536 miljoen werd slechts 63 % gerealiseerd.

In het in 2018 door de minister gepresenteerde nationale plan voor de NAVO zou Nederland 52 nieuwe tanks aanschaffen zodra daarvoor een budget van meer dan € 1 miljard beschikbaar zou zijn. Volgens de Rekenkamer hadden we beter 52 tanks kunnen upgraden omdat de aanschaf van nieuwe tanks acht (8) maal duurder zou zijn geweest! In plaats daarvan besluiten we in 2019 om 9 extra F-35's aan te schaffen. In principe zou het budget voor de verwerving van nieuwe F35's € 4,5 miljard zijn waarvoor we 37 stuks konden kopen. Werd het

vliegtuig duurder, dan minder vliegtuigen; werd het goedkoper, dan meer vliegtuigen (mevrouw Hennis). Maar in 2019 kwam er € 1 miljard bij voor 9 extra F-35's i.p.v. € 1 miljard voor een nieuw tankbataljon.

De luchtmacht zou ook alle Cougar helikopters afstoten. Dat is later niet doorgegaan. De marine zou vier van de 10 mijnenjagers verkopen. Van de daarmee gemoeide personeelsreductie werd 25 % niet gehaald omdat dat al vacatures waren. De verhuizing van de Marinierskazerne van Doorn naar Vlissingen zou vanaf 2017 een besparing van € 2,7 miljoen per jaar opleveren. Uiteindelijk zal de nieuwe kazerne niet in Vlissingen komen maar in Nieuw-Milligen én ruim € 1 miljard meer gaan kosten.

(Pantser)infanterie

De Algemene Rekenkamer heeft niet alle bezuinigingsmaatregelen doorgerekend. De landmacht had bij voorbeeld voor vier pantserinfanterie- bataljons nieuwe gevechtsvoertuigen (CV-90) gekocht. De nieuwe gevechtsvoertuigen van twee bataljons werden echter verkocht (voor een deel aan Estland ver onder de prijs). Dat is niet alleen kapitaalvernietiging. Het betekende ook dat één pantserinfanteriebataljon geen gevechtsvoertuigen meer had maar met overtollige Bushmasters (een battlefield taxi) werd uitgerust en één pantserinfanteriebataljon gedurende ca. twee jaar helemaal niet over een gevechtsvoertuig of ander voertuig kon beschikken. Uiteindelijk is dit pantserinfanterie- bataljon ook naar een infanteriebataljon omgevormd met gepantserde "autobussen" (de Boxer, ook een battlefield taxi). De 13e Gemechaniseerde Brigade moest daardoor worden omgevormd naar 13^e Lichte Brigade.

De landmacht heeft uiteindelijk het leeuwendeel van de bezuinigingen uit de beleidsnota Defensie van 2011 opgevangen en gevechtskracht van vier bataljons (twee tankbataljons en twee pantserinfanteriebataljons) ingeleverd.

Vuursteun.

Zeer onlangs is de vuursteuncomponent van de landmacht uitgebreid. We hadden twee vuursteunbatterijen met ieder negen Pantser Houwitser-2000 stukken (155 mm) en één vuursteunbatterij met 16 mortieren 122 mm. Er waren plannen om ca. 30 Pantser Houwitser-2000 te verkopen aan Noorwegen, maar dat plan ging niet door en de houwitsers gingen in de opslag. Er is nu een vierde batterij operationeel gesteld met zes Pantser Houwitser-2000. Hoewel de andere batterijen negen Pantser Houwitser-2000 hebben, krijgt de nieuwe batterij er slechts zes terwijl er nog steeds een aantal van deze houwitsers (ca. 30) in reserve staan. Formeel heette het dat er “extra was geïnvesteerd in vuursteun”. Volgens mij een sigaar uit eigen doos en de opbrengst uit verkoop van ca. 30 Pantser Houwitser-2000 werd ook niet gehaald..

Investerings voor marine en luchtmacht

Inmiddels is de noodklok geluid. De marine heeft schepen aan de wal gelegd niet alleen omdat er gebrek aan personeel is, maar ook omdat er onvoldoende reservedelen zijn. We gaan echter wel door met plannen voor de verwerving van vier onderzeeboten. Dat project lijkt nu al op de Walrusaffaire dat inmiddels bijna drie keer duurder uit zal vallen als begroot. Bovendien heeft NAVO niet gevraagd om onderzeeboten maar om onderzeeboot bestrijdingscapaciteit wat ook kan met vliegtuigen, helikopters en fregatten.

De marine heeft bij voorbeeld ook raketlanceerinstallaties op fregatten ingebouwd, maar kan de peperdure raketten voor de lange afstand niet betalen. Bovendien zou men zich af kunnen vragen wat de kans is dat Nederland dat middel zal gaan inzetten?

De luchtmacht krijgt uiteindelijk negen F-35's meer voor ca. € 1 miljard en komt daarmee op 46 toestellen om behalve voor de beveiliging van ons luchtruim uiteindelijk vier toestellen in te kunnen zetten voor langere tijd op 24/7 basis. De exploitatie van de 46 gevechtsvliegtuigen komt neer op ca. € 500 miljoen per jaar. Inzet zoals in Syrië inclusief munitie zal vele malen duurder zijn.

Versterking landmacht nodig

Laten we voorlopig even stoppen met het verwerven en inzetten van wapensystemen waar in de komende jaren geen budget voor is en wat we exploitatie-technisch niet kunnen betalen.

Laten we voor de landmacht proberen het verlies aan gevechtskracht te herstellen. Het is nog steeds zo dat geen enkel gewapend conflict is beslist zonder *“boots on the ground”*. Bovendien vraagt de NAVO aan Nederland expliciet om een zware gemechaniseerde brigade.

Door het opheffen van alle tankbataljons schort het bij onze enige gemechaniseerde brigade aan offensieve pantserbestrijding. De brigade beschikt over twee pantserinfanteriebataljons. Voor één tankbataljon zijn afspraken gemaakt met Duitsland over het leasen van tanks en opleiding. De vraag is echter of de Duitse regering hun tankbataljon of de tanks van het Nederlandse eskadron ter beschikking zal stellen aan Nederland als er sprake is van een daadwerkelijke inzet in een internationale missie elders.

Om het gemis aan pantserbestrijdingscapaciteit in te vullen, zouden er meer Apache gevechtshelikopters nodig zijn, ook omdat huidige verliezen tot nu toe niet zijn gecompenseerd. Ook een extra anti-tankcompagnie per pantserinfanteriebataljon zou uitkomst kunnen bieden.

Om een pantserinfanteriebataljon langdurig in te kunnen zetten, moet je kunnen beschikken over drie bataljons met identieke gevechtsvoertuigen en opleiding, maar we hebben er maar twee.

We moeten de enige gemechaniseerde brigade van de landmacht uitbreiden met minimaal een derde pantserinfanteriebataljon. Dan voldoen we beter aan de vraag van NAVO en kunnen we beter roteren met drie pantserinfanteriebataljons.

Tot slot: het personeel

Tijdens de discussie over het opschorten van de dienstplicht wisten we al dat werving van personeel een lastige zaak zou worden. We moeten nu alle schijnwerpers op dat broodnodige personeel zetten. Zonder mannen en vrouwen kunnen we onze schepen niet laten varen, onze vliegtuigen niet laten vliegen en onze pantservoertuigen niet laten schieten.

Door de keuze voor een beroepsleger is onze veiligheid afhankelijk geworden van de arbeidsmarkt. We hebben dus betere arbeidsvoorwaarden, uitstekende opleidingen om over te kunnen stappen naar de burgermaatschappij en een veel beter salaris voor militairen nodig.

Luitenant-generaal b.d. Peter Striek

Voorzitter van de KNV Ons Leger